

Міністерство освіти і науки України
Полтавська обласна державна адміністрація
Полтавський державний аграрний університет
Факультет обліку та фінансів
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування
Рада молодих вчених Полтавського державного аграрного університету

***IX Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція
молодих вчених***

***«Наукове забезпечення розвитку національної економіки:
досягнення теорії та проблеми практики»***

**10 листопада 2022 року
м. Полтава**

Редакційна колегія:

Аранчій Валентина – кандидат економічних наук, професор, в.о. ректора Полтавського державного аграрного університету.

Дорогань-Писаренко Людмила – кандидат економічних наук, професор, декан факультету обліку та фінансів, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету.

Зоря Олексій – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування, заступник декана факультету обліку та фінансів з наукової роботи Полтавського державного аграрного університету.

Чумак Валентина – кандидат економічних наук, доцент, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету.

Безкровний Олександр – кандидат економічних наук, доцент, заступник декана факультету обліку та фінансів, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету.

Зоря Світлана – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету.

Наукове забезпечення розвитку національної економіки: досягнення теорії та проблеми практики : матеріали ІХ Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції молодих вчених (м. Полтава, 10 листопада 2022 року). Полтава, 2022. 157 с.

У збірнику надруковані матеріали ІХ Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції молодих вчених «Наукове забезпечення розвитку національної економіки: досягнення теорії та проблеми практики». Конференція проведена у рамках виконання науково-дослідної теми Полтавського державного аграрного університету «Концепція інвестиційного й фінансово-кредитного забезпечення техніко-технологічного оновлення і розвитку аграрного виробництва як складової продовольчої та економічної безпеки» (номер державної реєстрації 0120U105469). Відповідальність за зміст і редакцію наукових праць несуть їх автори. Для здобувачів вищої освіти та молодих вчених закладів вищої освіти.

© Колектив авторів, 2022 рік

© Полтавський державний аграрний університет

ОРГАНІЗАЦІЯ БЮДЖЕТНОГО ПЛАНУВАННЯ В УКРАЇНІ

Формування та розвиток бюджетування за умови впровадження нових технологій фінансового менеджменту, має посилити зв'язок між усіма учасниками бюджетного процесу та забезпечити раціональне накопичення та ефективне використання бюджетних коштів у сучасних умовах фінансово-економічного розвитку держави [5, с. 202]. Бюджет – це грошове вираження збалансованого розпису доходів і витрат держави, адміністративно-територіальної одиниці, підприємства, установи за певний період [4, с. 56]. Бюджет – визнана або прийнята таблиця, відомість доходів і видатків економічного суб'єкта за певний період часу, що має офіційну силу [3, с. 66]. Поняття бюджет означає суму коштів, які є в розпорядженні для виконання певних функцій та заходів у межах загально-фірмового планування [2, с. 197]. Узагальнюючи точку зору науковців, можна сказати, що уніфікованого підходу до визначення сутності бюджету у сучасних науковців немає, що свідчить про недостатнє наукове опрацювання дослідниками цієї дефініції. На нашу думку, бюджет – це обчислення очікуваних доходів і витрат держави, установи або окремої особи на певний термін, які затверджені в законодавчому порядку органами державної влади [1, с. 252]. Бюджетування належить до поточного планування, хоча бюджети можна складати і на більш тривалі проміжки часу.

Цілі бюджетування полягають у наступному:

- забезпечення поточного планування;
- координація і комунікація між підрозділами;
- обґрунтування витрат підприємства;
- формування бази для оцінки господарської діяльності;
- контроль планів підприємства [1, с. 254].

Мета бюджетування полягає у забезпеченні виробничо-комерційного процесу необхідними обсягом грошових коштів з відповідною структурою. Цілі бюджетування полягають у наступному:

- забезпечення поточного планування;
- координація і комунікація між підрозділами;
- обґрунтування витрат підприємства;
- формування бази для оцінки господарської діяльності;
- контроль планів підприємства [2, с. 197–198].

Бюджетування на підприємстві забезпечує зв'язок бюджетів із централізованим отриманням прибутків і фінансовою звітністю, а також відповідає безпосередньо технології планування, за грошовими потоками та фінансовими результатами. Ефективність бюджетного контролю забезпечується наявністю належного обліку всіх операцій, які пов'язані з грошовими надходженнями і видатками, доходами і витратами. Отже,

бюджетування – це процес планування майбутньої діяльності підприємства і оформлення його результатів у вигляді системи бюджетів.

Як інструмент фінансового планування характеризує його мету, визначення конкретних фінансових та операційних завдань за певні періоди. Отже, належна організація бюджетного планування на всіх етапах розвитку суспільства залежить від ефективного бюджетного контролю і прийняття ефективних оперативних управлінських рішень по всіх системних об'єктах. Інформаційне забезпечення також відіграє важливу роль для здійснення аналізу управління фінансово-економічними процесами, які необхідні для здійснення бюджетного планування і прийняття ефективних управлінських рішень. Стабільність в державі в сучасних ринкових умовах вимагає вдосконалення фінансових інструментів, реалізації послідовної та системної бюджетної політики щодо організації ефективного планування.

Процес організації управління фінансовою діяльністю підприємства передбачає розробку певного фінансового механізму, що має включати систему основних показників, за допомогою яких можна оцінити з достатнім ступенем точності його поточні і стратегічні можливості. На нашу думку, найважливішими складовими фінансового механізму є: фінансове планування і прогнозування; система управління фінансами; фінансові показники; фінансові ліміти і резерви тощо. З метою реалізації процесу управління фінансами підприємств, фінансовий механізм, як елемент впливу на соціально-економічний розвиток, лежить в основі формування фінансової політики. Таким чином, фінансовий механізм представляє собою сукупність основних методів реалізації економічних інтересів, шляхом фінансового впливу на соціально-економічний розвиток, організації бюджетного планування та процес розробки і реалізації управлінських рішень в області фінансової діяльності підприємства. Траєкторія формування та розвитку організації бюджетного планування виступає важливим інструментом реалізації ефективної бюджетної політики та прийняття ефективних управлінських рішень.

Література:

1. Аранчій В.І., Томілін О.О., Дорогань-Писаренко Л.О. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. РВВ ПДАУ. 2021. 300 с. URL: <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/handle/123456789/10970>.
2. Дорогань В. К., Томілін О. О., Гаврилова О. А. Основи фінансової діяльності підприємства : підруч. К. : Вид-во Європ. ун-ту, 2008. 259 с. URL: <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/handle/123456789/8875>.
3. Економічний енциклопедичний словник : у 2 т. [С. В. Мочерний, Я. С. Ларіна , Устенко О. А., С. І. Юрій] ; за ред. С. В. Мочерного. Львів : Світ, 2005. Т. 1. 616 с.
4. Загородній А. Г., Вознюк Г.Л., Смовженко Т.С. Фінансовий словник. 3-тє вид., випр. та доп. К. : Т-во «Знання», КОО, 2000. 587 с.
5. Tomilin O., Glushchenko J. Organization of budgetary management in conditions of providing financial decentralization in Ukraine (Організація бюджетного менеджменту в умовах забезпечення фінансової децентралізації в

Україні): Security management of the XXI century: National and geopolitical aspects. Issue 2: [collective monograph] in edition I. Markina. Prague. Nemoros. s.r.o. 2020. Czech Republic. 197–204 p. URL: <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/handle/123456789/7656>.

**Світлана Тютюнник, к.е.н., доцент,
професор кафедри обліку і оподаткування;
Юрій Тютюнник, к.е.н., доцент, професор кафедри
фінансів, банківської справи та страхування
Полтавський державний аграрний університет**

СТРУКТУРА ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ ПОСЛУГАМИ У ПОЛТАВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Одним із видів зовнішньої торгівлі є торгівля послугами. Для проведення досліджень щодо динаміки та структури зовнішньої торгівлі послугами необхідна статистична інформація. Формування статистичних даних щодо зовнішньої торгівлі послугами здійснюється на підставі «Методологічних положень зі статистики зовнішньої торгівлі послугами», затверджених наказом Держстату України № 43 від 08.02.2013 р.

Для співставності досліджень послуги оцінюють у вартісних показниках. Вартість експорту послуг – це вартість окремого виду послуги, наданої українським суб'єктом зовнішньоекономічної діяльності іноземному суб'єкту господарської діяльності як на території України, так і за її межами згідно з договорами (контрактами) або в усній формі договору. Вартість імпорту послуг – це вартість окремого виду послуги, наданої українському суб'єкту зовнішньоекономічної діяльності іноземним суб'єктом господарської діяльності як на території України, так і за її межами згідно з договорами (контрактами) або в усній формі договору.

Зовнішньоекономічні послуги – це товари, які не проходять митного контролю і на який не оформляють митну декларацію. Послуги не набувають форми матеріальних об'єктів, на які розповсюджуються права власності. Реалізація послуг та їх виробництво невідокремлені один від одного. Головною особливістю в торгівлі послугами є те, що повинна відбутися операція купівлі-продажу, яка охоплює діяльність суб'єктів господарської діяльності України та іноземних суб'єктів господарської діяльності (резидентів та нерезидентів), що побудована на взаємовідносинах між ними, та має місце, як на економічній території України так і за її межами. Обсяги експорту включають надходження коштів від нерезидента за надані послуги (експорт). Обсяги імпорту – перерахування коштів нерезиденту за одержані послуги (імпорт).

Моментом здійснення процедури реєстрації експорту-імпорту послуг є дата їх фактичного надання або одержання на підставі принципу нарахування (по виписаних рахунках), у більшості випадків дата реєстрації цих операцій

Вікторія Стамат, к.е.н., доцент,
 доцент кафедри менеджменту та маркетингу;
 Христина Беляєва, здобувач вищої освіти, СВО Магістр
 Миколаївський національний аграрний університет
 ЛІДЕРСТВО ТА КЕРІВНИЦТВО ЯК ВИМОГИ ДО СУЧАСНОЇ
 МОДЕЛІ МЕНЕДЖЕРА 110

Вікторія Стамат, к.е.н., доцент,
 доцент кафедри менеджменту та маркетингу;
 Єлизавета Ковальова, здобувач вищої освіти, СВО Магістр
 Миколаївський національний аграрний університет
 ПЕРСПЕКТИВИ УДОСКОНАЛЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ В
 СОЦІАЛЬНОМУ СЕКТОРІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ..... 113

Вікторія Стамат, к.е.н., доцент,
 доцент кафедри менеджменту та маркетингу;
 Світлана Філімонова, здобувач вищої освіти, СВО Магістр
 Миколаївський національний аграрний університет
 СУЧАСНА МОДЕЛЬ МЕНЕДЖЕРА 115

Олексій Сушко, здобувач вищої освіти СВО Магістр;
 Вадим Шкурят, здобувач вищої освіти СВО Магістр
 Полтавський державний аграрний університет
 ФІНАНСОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА: СУТНІСТЬ ТА ЗАВДАННЯ ... 117

Олександр Тараненко, здобувач вищої освіти СВО Магістр;
 Валентина Чумак, к.е.н., доцент,
 професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування
 Полтавський державний аграрний університет
 РЕЗЕРВНИЙ КАПІТАЛ ЯК ВНУТРІШНЄ ДЖЕРЕЛО ФІНАНСУВАННЯ
 СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА..... 119

Олексій Томілін, д.е.н., доцент,
 професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування
 Полтавський державний аграрний університет
 ОРГАНІЗАЦІЯ БЮДЖЕТНОГО ПЛАНУВАННЯ В УКРАЇНІ..... 121